

IT 2019

Antonio Nieto

Treballadors autònoms i accidents de treball

Situació clínica

Un pacient que és treballador autònom , comercial i refereix que ha tingut un accident mentre treballava. I acut al metge de família dient que necessita la baixa .

Idees clau

Les persones assalariades d'una empresa tenen cobertura per contingències professionals. [En el cas dels treballadors autònoms des de l'1/1/2019 tenen també la cobertura d'AT.](#) La mútua que gestiona la contingència comuna serà la mateixa que gestionar la baixa per contingència laboral o malaltia professional. Si la Mútua és INSS la baixa ha de fer el metge de família.

El metge ha de demanar el [comunicat d'accident](#) , que l'omple el mateix treballador ja que és l'empresari , en el comunicat explica on ha sigut l'accident com, quina lesió a sofert. En aquest comunicat ha de fer constar quina mútua té.

1- Si la **mútua és l'INSS**, farem la IT com a accident laboral. Dins la pantalla IT, quan es marca accident laboral es desplega un seguit de passos que cal emplenar.

2- Si és **una altra mútua**, no cal fer cap IT. S'ha de [remetre el pacient a la seva mútua](#) per tal que assumeixi la IT. En cas que la mútua no l'assumeixi, farem la IT com a accident no laboral i adreçarem el pacient a l'INSS perquè el mateix pacient sol·liciti la determinació de contingència (ja no la fan els metges o de família).

Així com al règim general hi ha cobertura per **accident de treball *in itinere*, només alguns treballadors autònoms tenen protecció** davant aquesta situació i la IT serà per accident no laboral.

Encara que el treballador autònom estigui **pluriocupat (és a dir treballa en més d'un lloc com a autònom)**, només cotitza una vegada com autònom, i per tant, **només té una IT.**

Cirurgia estètica no reparadora

Situació clínica

Un pacient es fa una intervenció de cirurgia estètica (miopía) en una consulta privada. No ha avisat al centre d'atenció primària (CAP) però hi va a buscar la baixa mèdica quan ja ha faltat un o dos dies a la feina i quan encara trigarà algun dia abans de la reincorporació. El pacient explica que ja ho ha posat en coneixement de l'empresa i que al CAP "només" li han de fer la baixa.

Idees clau

En el casos d'incapacitat temporal (IT) i cirurgia estètica no reparadora cal tenir clar el següent:

- 1.** La prestació d'IT té unes característiques determinades, regulades normativament, que justifiquen l'absència a la feina i la prestació econòmica.
- 2.** En els casos de cirurgia estètica, el pacient pot decidir quan fer-se la intervenció, i fer-la en dies de lleure, vacances, permís sense sou, etc. però no pot demanar la baixa mèdica.
- 3.** Per tant no s'ha de fer la baixa.
- 4.** El metge o metgessa que intervé la persona pot fer un informe mèdic, l'hospital pot fer un justificant d'ingrés, però la cirurgia estètica no reparadora no està coberta per la prestació per incapacitat temporal.
- 5.** Només tindria dret a la prestació d'IT, en cas de complicacions. Davant de les complicacions és quan es valora fer una baixa mèdica, la data de la qual no pot ser mai retroactiva.

Com s'ha de demanar una incapacitat permanent

Situació clínica

Un pacient està de baixa mèdica i sembla que no podrà tornar a desenvolupar la seva activitat laboral. Quins tràmits ha de fer el pacient per demanar una invalidesa?

Idees clau

- 1.** Per sol·licitar una incapacitat permanent (IP) només cal que el pacient vagi a l'INSS i ho demani.
- 2.** No cal estar de baixa mèdica per sol·licitar una IP.
- 3.** No cal esgotar la baixa mèdica per sol·licitar una IP

Actuacions a fer

Qualsevol persona que vulgi demanar una incapacitat permanent (IP), només ha d'anar a un centre de l'INSS o a un centre d'atenció i informació de la Seguretat Social (CAISS) i expressar que vol sol·licitar una IP.

En aquests centres li explicaran el procés i li lliuraran els impresos que ha d'emplenar i retornar. Posteriorment li donaran una data de citació per anar a l'ICAM.

No cal estar de baixa mèdica per sol·licitar una IP. Si el pacient està de baixa i les limitacions que presenta són permanents i limitants, no cal esgotar el període de la baixa per sol·licitar una IP.

Determinació de contingència (1)

Situació clínica

Els pacients consulten, de manera freqüent, sobre neuropaties per atrapament (síndrome de tunel carpià, malaltia de Quervain, epicondilitis, etc.), que poden ser conseqüència de la feina que fan. Tot i que no necessiten la incapacitat temporal (IT), els pacients volen que es consideri malaltia professional.

Alguns pacients s'han adreçat a la mútua, la qual els hi ha respost que la patologia no es deriva del seu treball.

Què ha de fer el metge i la metgessa de família?

Idees clau

1. La mútua és qui té la competència dels processos d'accident de treball i malalties professionals.
2. El pacient, ha d'anar a la mútua quan té una patologia derivada del treball. La mútua pot reconèixer que el treballador o treballadora tingui una malaltia professional i que, tot i això, no necessiti la baixa.

Si la mútua rebutja fer una baixa i el treballador o treballadora presenta limitacions, el metge o metgessa de família és qui ha de fer una baixa per accident no laboral. Aleshores el pacient si creu que la contingència es derivada de l'acció de treball o malaltia professional, pot anar a **l'INSS i demanar la contingència.**

Per tant, el **procediment de determinació de contingència el poden iniciar:**

- **d'ofici:** per l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS), l'Institut Social de la Marina (ISM), el Servei Públic de Salut (SPS) i per la inspecció de treball.
- el **treballador o treballadora**
- la **mútua** col·laboradora amb la Seguretat Social

Determinació de contingència (2)

3. En el supòsit que el metge o metgessa de família consideri que una patologia, per la qual el pacient inicia una incapacitat temporal per contingència comuna, pot tenir origen laboral, pot adreçar el pacient **directament a l'INSS o a la mútua**:

- A l'**INSS directament** en els casos en què no hi hagi comunicat d'accident de treball o període d'incapacitat temporal anterior per contingència professional i en els casos en què prevalguin causes jurídiques sobre causes mèdiques (accidents de treball *in itinere/in missio*, infart de miocardi, accident vascular cerebral, etc.).
- En **altres supòsits** en què el metge o metgessa de família consideri que cal fer la comunicació a la mútua o a la unitat de salut laboral (USL), ha d'omplir el [formulari de comunicació i derivació del/de la treballador/a en el cas de sospita d'una patologia d'origen laboral](#) i enviar-lo a la mútua i/o a la unitat de salut laboral. Després de la resposta rebuda, si persisteix la sospita d'un origen laboral de la IT, el metge o metgessa de família ha de derivar el pacient a l'INSS amb la documentació corresponent, per tal que sol·liciti l'inici del procediment de determinació de contingència.

5. **El metge de família només pot demanar la determinació de contingència d'ofici a la Subdirecció General d'Avaluacions Mèdiques** en els casos en què hi hagi un procés anterior derivat de contingència professional i no estigui d'acord amb la resposta de la mútua. En aquest supòsit, ha d'adjuntar el [formulari esmentat](#), juntament amb un informe mèdic que justifiqui la derivació. **Cal recordar que, si el treballador o la treballadora no està d'acord amb l'alta de la mútua, té 10 dies per presentar una reclamació, contra aquesta alta a l'INSS.**

Determinació de contingència (1)

6. Si l'**INSS resol que la contingència és laboral**, la mútua s'ha de fer de la baixa i el metge o metgessa de família ha d'anul·lar-la.

Si l'**INSS resol que la contingència no és derivada d'accident de treball o de malaltia professional**, el pacient pot iniciar una demanda davant del jutjat.

7. Si bé són les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social les que, en primera instància, poden declarar la contingència de malaltia professional, especialment en els processos d'incapacitat temporal, **l'INSS en la seva qualitat d'entitat gestora de la Seguretat Social, té potestat per revisar les decisions de les mútues**. Ho fa, mitjançant una reclamació prèvia, en els supòsits d'incapacitat permanent o de prestacions derivades de mort o supervivència, o mitjançant el procediment administratiu de determinació de contingència en els supòsits d'incapacitat temporal.

Ara bé, el **pacient en desacord amb la resolució de l'entitat gestora pot reclamar per la via judicial social** el reconeixement de la malaltia professional.

8. Els dictàmens de la **Subdirecció General d'Avaluacions Mèdiques sempre són preceptius, mai vinculants**. És l'INSS qui emet la resolució.